

SALVADOR GÖT

La matinada de dissabte 24 a diumenge 25 de juliol José Montilla anava rebent, un per un, tots els aspirants a formar part de la nova executiva del PSC. És un ritual que es repeteix cada quatre anys i que serveix per a posar en escena el poder de la decisió del primer secretari. Als primers que va rebre, els va comunicar que no tindrien la cadira que tant desitjaven, una informació que quedava perfectament reflectida en la seva cara a mesura que sortien del despatx. Els últims, per contra, van poder tornar a les seves agrupacions locals amb el premi concedit, encara que fos a les tres de la matinada.

Segurament, a aquelles hores Josep Maria Sala ja feia estona que dormia, entre d'altres coses perquè ja feia dies que coneixia la decisió de retornar-lo a l'executiva.

L'endemà, un cop clares les travesses, va ser l'hora de l'especificació i dels discursos. I en aquell moment és quan el PSC va decidir demostrar la seva potència. Per una vegada, Pasqual Maragall i José Montilla tenien la mateixa opinió i cadascú va creure's amb dret de treure pit i reivindicar, amb ràbia, les baixes que havia tingut el seu bàndol en la guerra dels vint-i-tres anys. Joan Clos anava cridant, un per un, tots els membres de la nova executiva i un miler llarg de delegats van esclatar en aplaudiments quan Sala va acostar-se a l'escenari, va pujar les escales i va assegurar-se en la cadira que Montilla li havia reservat. Poc després, Pasqual Maragall també va pujar a l'escenari, va adreçar-se a Narcís Serra i li va dir, públicament, una cosa que fins aquell dia només s'hauria pogut comentar en veu baixa: "Mai oblidarem que CiU i el PP et van obligar a dimitir l'any 1995!"

Acte seguit, els delegats van cantar "La Internacional", en castellà, i "Els segadors", en català, himnes als quals Pasqual Maragall –segurament fruit de l'eufòria– va afegir una més que curiosa coreografia d'havanera. Aquell dia Lance Armstrong creuava, victoriós, la meta dels Camps Elisis i, a Barcelona, els socialistes catalans també polvoritzaven tots els rècords: tres mil càrrecs institucionals garanteixen que s'imposi (on es pot amb vots, i on no, amb pactes) la seva visió d'aquest país, d'aquesta societat... Els objectius fundacionals del PSC havien quedat aconseguits.

I ara què? José Montilla, Miquel Iceta i José Zaragoza, el trio que dirigeix el partit, són perfectament conscients que un partit polític no pot marcar-se com a objectiu el fet de mantenir-se on és. Saben que tenen greus dificultats per entrar en el mercat del vot jove, segurament el problema més difícil de resoldre per a

Tres anys per encaixar

“José Blanco va viatjar a Barcelona per reconèixer explícitament la sobirania dels socialistes catalans i la validesa dels pactes d'abril del 1977, que són l'origen de la vinculació del PSC al PSOE però, també, de la seva personalitat jurídica independent”

un partit que, cada cop més, és percebut com el poder establert. Els encarregats d'aquesta feina, les Joventuts Socialistes de Catalunya, encara conserven el puny tancat i l'estel de la utopia proletària, però, majoritàriament, són gent entre vint-i-cinc i trenta anys que ja han entrat en el mercat laboral de la política i són regidors a les seves ciutats o tècnics a la Generalitat. És molt significatiu que la principal demanda que van expressar durant les jornades del desè congrés va ser que l'executiva inclogués un nombre més gran de joves, és a dir, a ells mateixos.

Amb aquest material de planter és molt difícil competir pel vot de la franja que va dels divuit als vint-i-cinc anys, un segment relativament polititzat com a efecte secundari dels últims anys de go-

vern del Partit Popular a Madrid. És més, després de la rebel·lió dels Joves d'Unió contra el "sí" a la Constitució Europea, les JSC s'han quedat com a únic exponent a Catalunya de l'obediència sense matisos, en dura competició amb les Noves Generacions del PPC. El PSC és un partit d'ordre, que no té dubtes a l'hora de trucar a la policia perquè expulsin quatre okupes adolescents de la seva seu. I això li aporta grans rendiments polítics i institucionals, però, per contra, també comporta unes limitacions molt serioses a l'hora de liderar ideològicament l'esquerra i la transformació social. Els nous moviments entren al sistema per la porta d'ICV, no pas per la del PSC.

La segona gran dificultat electoral, també detectada i reconeguda pel mateix PSC, és que els nivells de vot socialista lluny de l'àrea metropolitana són extraordinàriament baixos per a un partit que aspira a l'hegemonia política a tot Catalunya. Davant d'aquest problema, el PSC confia en diverses solucions complementàries. D'una banda, el fet que la Generalitat sigui governada pels socialistes implicarà, necessàriament, que els alcaldes dels municipis més allunyats de Barcelona hauran de confiar en els diners que els puguin concedir, o no, un conseller que ja no és de CiU. Això els obre la possibilitat d'atraure una infinitat de llistes independents i d'altres que s'havien presentat sota el paraigua convergent per la simple aspiració que algú se'ls escoltés a la Generalitat. Per això José Montilla ha fixat com a objectiu prioritari del PSC la presentació de dues-centes llistes noves a les municipals del 2007.

Un altre factor de penetració política en la Catalunya interior ha de ser el desmuntatge minuciós del mite de la no-catalanitat del PSC que tant va contribuir a les victòries successives de CiU a totes les eleccions al Parlament de Catalunya entre els

Catalunya

Manuela de Madre, Pasqual Maragall i José Montilla, en el desè congrés del PSC.

anys 1980 i 2003. La legitimitat catalanista que aporta el pacte amb ERC i la llunyania en el temps de les polítiques furiosament espanyolistes dels primers governs de Felipe González haurien de permetre que Pasqual Maragall adquirís almenys una part de l'ascendència sobre el territori que es va guanyar Jordi Pujol a còpia de donar voltes al comptaquilòmetres del cotxe oficial els caps de setmana.

Però, paral·lelament a aquesta ofensiva política, els socialistes catalans també confien en la seva capacitat de pactar amb avantatge. Al PSC li ha anat molt bé que es visualitzés popularment la possibilitat que un partit pugui guanyar en vots i, paradoxalment, perdre en escons. Per això Pasqual Maragall porta temps insistint que cal canviar la llei electoral i és fàcil escoltar l'eslògan "un home, un vot" en boca d'algun dirigent socialista sense por a la demagògia ni a la liquidació de la llei d'Hont que tant els beneficia a l'hora d'obtenir alcaldies i diputats. Però augmentar el pes de l'àrea metropolitana no només implica empetir CiU, sinó també, ERC, i no està gens clar que la subordinació dels republicans als objectius del PSC inclogui, de passada, el seu propi suïcidi electoral.

Però, al marge dels joves i el territori, el PSC també busca nous filons electorals entre les capes socials que tradicionalment han donat suport a CiU. Es tracta, fonamentalment, d'atraure els sectors més centristes i nacionalment tebis que podrien veure en els socialistes la garantia d'un partit socialment conservador i que garanteix la moderació a força de tibar les regnes d'independentistes i comunistes, en la nomenclatura antiga que se'ls suposa. D'aquí la insistència constant de Maragall i Montilla en una suposada radicalització de CiU. La realitat és que al PSC no el molesta en absolut aquest radicalisme

nacional en ERC (sempre que sigui verbal) mentre els seus regidors i diputats estiguin en l'òrbita socialista. El mecanisme de la trampa, doncs, és ben senzill: créixer electoralment a costa dels votants més moderats CiU mentre es recuperen, en forma de regidors i diputats, els dels sobiranistes que han optat per ERC. De passada, això alleugereix la pressió política que fa CiU sobre ERC després que els republicans hagin col·locat a la presidència de la Generalitat un polític que no s'amaga de dir que el seu projecte final és encaixar definitivament Catalunya dins d'Espanya. Als republicans els costarà molta saliva anar justificant, una per una, les decisions "anacionals" que, d'una forma natural, aniran prenent el president i els consellers socialistes i una oposició vigorosa en el sentit nacional podria fer que una part signi-

ficativa dels votants més sensibles a la qüestió nacional abandonessin ERC per considerar-los, com algú va escriure fa poc, la "Iniciativa nacional".

L'altre gran front obert del PSC és, òbviament, el PSOE. Encara no s'han demostrat totes les suposades potencialitats ideològiques del Govern que encapçala José Luis Rodríguez Zapatero pel que fa a afrontar una nova organització de l'estat. De moment, José Montilla va aconseguir que el PSOE hagués d'acceptar mantenir-lo dins l'executiva federal i, tres setmanes més tard, el mateix José Blanco va viatjar a Barcelona per reconèixer, explícitament i des de la tribuna d'oradors, la sobirania dels socialistes catalans i la validesa dels pactes d'abril del 1977, que són l'origen de la vinculació del PSC al PSOE però, també, de la seva personalitat jurídica independent.

Però una cosa són els mecanismes interns de coordinació política i una altra de molt diferent convertir l'estat espanyol, unificat i castellanista des de sempre, en alguna cosa semblant al projecte integrador que acostuma a citar Pasqual Maragall, sovint amb l'ajut inestimable de la producció poètica del seu avi. Que se sàpiga, Zapatero no ha anunciat res més que una reforma limitada al Senat, i això mateix li va reiterar Manuel Chaves quan Maragall va viatjar a Sevilla a la recerca de suport. No hi ha res que indiqui que el Govern del PSOE estigui interessat de posar fir sempre al "café per a tothom" del qual és tan responsable com la UCD. Per això el PSC s'aferra al compromís de Zapatero d'acceptar l'Estatut que surti del Parlament de Catalunya. Però, un Estatut pot ser acceptable alhora pel president del Govern espanyol per ERC? Aquest és el miracle que li falta a Montilla.

PSPV, l'aposta arriscada

MANUEL MUÑOZ

El secretari general del PSPV-PSOE ha invertit al darrer congrés del partit, celebrat del 23 al 25 de juliol a Castelló, la tendència que l'havia portat a governar una organització tranquil·la i estable. El moviment, a més, s'ha produït sols en aquests tres dies: Pla arribà el divendres a obtenir un 98% de suport a l'informe de gestió que presentà. El dissabte aquesta quasi unanimitat quedava en el 82% de vots favorables a la seua reelecció com a secretari general. El tercer dia l'executiva isqué sols amb un 62% dels vots, després d'escorcollar les urnes per als altres òrgans directius, ja que algunes paperetes havien caigut fora de lloc per causes no ben determinades, entre les quals alguns consideren fins i tot la intensa calor que hi feia.

D'aquesta manera, Pla entrà triomfant en un congrés que es preveia tranquil i ha sortit potser no exactament tremolant, però sí amb un important estat de malestar a bona part de les comarques del País Valencià i en algunes de les famílies a què –segons les seues pròpies paraules– ha posat punt final.

L'entrada triomfant de Pla al congrés estava en consonància amb la política de prudència i relatiu repartiment de poder entre sectors i territoris que ha mantingut des del congrés d'Alacant fa quatre anys. A Alacant va guanyar la secretaria general contra pronòstic al favorit José Luis Abalos per sols deu vots de diferència. Ençà d'aleshores havia centrat els seus esforços a reunir sensibilitats i pel camí havia guanyat les primàries a l'exconseller Ciprià Ciscar per un còmode 75%. Tot el partit arribà al congrés sabent que no hi havia alternativa i que serien inútils maniobres desestabilitzadores. Fins i tot el mateix Ciscar optà pel pacte i recomanà als seus votar a favor de la gestió, cosa que no respectà una petita minoria de vuit delegats, els únics que trencaren la unanimitat.

Dinàmica decreixent. El vot secret de l'endemà explica la pèrdua del 16% que deixà Pla al 82% quan va ser reelegit. El 20% restant fins a arribar al 62% de la votació a l'executiva ha estat –digem-ne– mèrit exclusiu del mateix Pla. A diferència fins i tot del que féu José Luis Rodríguez Zapatero, que hagué de desdir-se dels seus pronòstics en la confecció de la direcció del PSOE al congrés federal per aconseguir suport, el líder va-

“D'aquesta manera, Pla entrà triomfant en un congrés que es preveia tranquil i ha sortit potser no exactament tremolant, però sí amb un important estat de malestar a bona part de les comarques del País Valencià i en algunes de les famílies a què –segons les seues pròpies paraules– ha posat punt final”

lencià s'estimà més fer una aposta forta i avançar una mena de Govern a l'ombra pensant en les eleccions autonòmiques de 2007. L'única integració realment nova ha estat la del corrent Esquerra Socialista, amb Manuei Mata com a portaveu. Però el suport d'aquest reduït grup històric no compensarà el que ha començat a perdre a Castelló, a Alacant, al Baix Segura, a València i a l'Horta Sud, per citar sols algunes de les comarques on el malestar s'estén, precisament entre els qui s'havien lliurat en cos i ànima a la defensa de Pla amb l'esperança d'obtenir uns guanys que no s'han produït o han estat ben minvats. I també hi ha sectors com el de l'expresident Joan Lerma o el d'Abalos que no estan gens contents. Ara sí es pot dir que Lerma no mana al PSPV.

Entre les coses que molts no comprenen hi ha el nomenament d'Isabel Escudero com a vicesecretària general, tot i que comptava amb la forta oposició de les agrupacions de les comarques de Castelló, que s'estimaven més col·locar en un bon lloc el vicepresident de les Corts Joaquim Puig, que finalment ha estat eliminat. Tampoc la inclusió de l'exconseller Eugenio Burriel –per a la secretaria de Territori– o la del catedràtic Enrique Villarreal –Economia– li han de garantir cap suport intern. En canvi, l'espai que resten per col·locar referents territorials pot perjudicar les expectatives de Pla cap a la candidatura a presidir la Generalitat

que, fins al congrés de Castelló semblaven indiscutibles.

Vol dir això que Pla s'haurà d'enfrontar a unes noves eleccions primàries? Malgrat que avui no hi ha encara candidat alternatiu, no és completament descartable, tot i que no gaire probable. A la direcció federal del PSOE hi ha qui no veu clara la candidatura de Pla a la Generalitat i pensa que seria desitjable comptar amb un nom de més pes i influència social per tal de garantir un major suport electoral. La continuïtat del PP al Govern autonòmic i al front dels ajuntaments de les principals ciutats del País Valencià, i amb altíssims percentatges electorals, es veu a Madrid com una espècie de maledicció que és urgent conjurar. De fet, al carrer de Ferraz, seu de la direcció federal socialista, donen per segur que els caps de llista municipals hauran de canviar i intentar nous noms amb més projecció pública. El mateix voldrien pel que fa a la Generalitat.

de Pla

Imatge dels delegats assistents al darrer congrés del PSPV, celebrat a Castelló entre el 23 i el 25 de juliol. El PSPV n'ha eixit amb la consciència clara que camina cap a les eleccions autonòmiques i municipals.

L'obstacle –per dir-ho així– era fins al congrés la indestructible estabilitat de Pla com a líder. Després del congrés aquesta estabilitat comença a ser una incògnita i tot podria canviar.

Ha fet mal Joan Ignasi Pla? Depèn. No es pot dir que estiga malament la nova executiva. Al contrari; és millor que l'anterior. A més, és la primera de la història del partit que és paritària. I també hi ha una certa intenció d'integració a òrgans com el comitè nacional o la part valenciana del comitè federal. Però els més enfadats ho estan perquè on volien tenir representació era a la pròpia executiva. El perill per a Pla és que la decisió –valenta, sens dubte– de fer una executiva a la seua mesura li pot obrir un front perillós.

Les alternatives. De moment el que hi ha és un gran descontentament. No per raons ideològiques –és clar– sinó de repartiment de poder. Podria realment això quallar en una alternativa a la candidatura de Pla a la Generalitat? Ara com ara jo crec que si es tracta de sumar suports d'aquí i d'allà, sí. El més difícil és trobar el nom del candidat alternatiu, i sols serien dos: el ministre d'Administracions Públiques, Jordi Sevilla, i l'exministra i suposada futura Defensora del Poble, Carme Alborch. El primer té l'inconvenient com a candidat alternatiu que mai no s'ha interessat per la política valenciana i està desenvolupant en aquests moments la seua principal aspiració: ser

ministre. La segona podria tenir un inconvenient més important: que siga realment Defensora del Poble.

El que ha deixat el congrés és una flama encesa que podria acabar donant la suma de l'alternativa si hi ha candidat, d'una banda, i –és clar– voluntat de Madrid d'animar el recanvi. És difícil que se sumen aquestes dues circumstàncies, i l'aposta de Pla és contra aquesta possibilitat.

El repte electoral i l'adversari. Siga com siga, el PSPV ha sortit del congrés amb la consciència

clara que camina cap a les eleccions autonòmiques i municipals, encara que estiguen a gairebé tres anys. Però el que recorda això quasi cada dia és la brega permanent en què s'ha endinsat el Partit Popular valencià, que ha fet oblidar els temps de tancadíssimes unanimitats de l'era Eduardo Zaplana. Ara són precisament els partidaris de l'exministra i actual portaveu del PP al Congrés dels Diputats qui rebenten els actes de Camps, com és el cas del colp parlamentari del passat dia 26.

El que sorprèn és que amb un Partit Popular tan dividit, el PSPV no aconsegueix reduir el quasi 50% que els populars tragueren a les eleccions europees al País Valencià.

En realitat el que ha fet Pla al X Congrés Nacional del PSPV ha estat carregar els òrgans de gestió interna d'imatge de gestió pública. La orientació de govern a l'ombra que té és el que ha perjudicat el poder de cohesió interna de l'executiva. Però ha estat la manera de Pla d'obrir el camí cap a les autonòmiques. La seua intenció confessada és col·locar els millors en cada lloc.

Podrà el PSPV amb la nova executiva guanyar les eleccions a un PP que està en oberta descomposició? De moment fa la impressió que Eduardo Zaplana intenta amb totes les seues forces que Camps les perda. Els del PSPV haurien de pensar que per aconseguir-ho és a Zaplana a qui haurien d'ajudar i no a Camps, com fan fins ara.

El jubileu d'Eulàlia Duran

JOSEP M. MUÑOZ

El 3 de març passat, en una vetusta aula del pati de Lletres de la Universitat de Barcelona, la doctora Eulàlia Duran feia la seva última classe. Amb un somriure als llavis, i una satisfacció a penes dissimulada, la professora s'adreçava a un públic poc habitual. En efecte, a més dels alumnes de l'assignatura, que van haver d'ocupar excepcionalment els darrers bancs, Eulàlia Duran tenia al davant una nombrosa representació de companys, mestres i deixebles, amb qui ha coincidit al llarg de la seva carrera professional, a cavall entre la història i la literatura, i que no es volien perdre l'ocasió. Hi eren, entre d'altres, el professor Joaquim Molas, antic cap del departament, a més de l'actual, Sebastià Bonet, o la degana, Coloma Lleal, i molts professors de la casa o de prop, de Josep Solervicens a Agustí Alcoberro, passant per Manel Jorba, o vinguts de més lluny, com Giuseppe Grilli. El tema triat, no sabem si deliberadament però en tot cas de forma totalment coherent amb la seva trajectòria investigadora, foren les plataformes de recepció i difusió de la cultura del Renaixement als Països Catalans.

Eulàlia Duran s'ha jubilat, doncs. Nascuda a Barcelona l'any 1934, filla de l'arxiver, historiador i arqueòleg Agustí Duran i Sanpere, es va llicenciar en Filosofia i Lletres l'any 1962. En els anys seixanta i setanta tingué responsabilitats diverses en el món editorial català, al costat del seu marit aleshores, Max Cahner, amb qui col·laborà en Edicions 62 i en la Gran Enciclopèdia Catalana. Per a 62 va traduir la magna obra de Pierre Vilar *Catalunya dins l'Espanya moderna*. El 1978 es va incorporar a la Universitat de Barcelona, on es va doctorar el 1979 amb una tesi sobre *Les germanies als Països Catalans* (dirigida per Vilar i publicada el 1982) i on el 1989 va esdevenir catedràtica de Filologia Catalana. A més, és membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, de l'Institut d'Estudis Catalans i del Comité Espanol de Ciencias Históricas. Acadèmica-

“L'estudi de les Germanies, que va situar en la perspectiva de conjunt dels Països Catalans, va ser la seva primera aportació important. Després ha estudiat, sobretot, les fonts manuscrites o impreses dels coetanis, l'humanisme i els estudis d'escatologia i simbologia política dels segles XV i XVI, i ha dut a terme edicions crítiques dels textos catalans més representatius del Renaixement. Ara, als setanta anys, alliberada de les classes, Eulàlia Duran encara té molt a dir-nos”

ment, Eulàlia Duran s'ha especialitzat en literatura catalana moderna i en la cultura del Renaixement als Països Catalans.

L'estudi de les Germanies, de les quals va oferir una visió que ha capgirat la historiografia sobre el tema en situar-

les en la perspectiva de conjunt dels Països Catalans, va ser la seva primera aportació important. A partir d'aquí, i tal i com ha fet notar la seva col·lega i tanmateix amiga Eva Serra, Eulàlia Duran s'ha situat en la tradició de l'escola històrica de l'Institut d'Estudis Catalans i, en concret, en la línia dels estudis d'història de la literatura de Jordi Rubió i Balaguer, de qui pot considerar-se una digníssima successora. Els principals àmbits que ha estudiat són, sobretot, les fonts manuscrites o impreses dels coetanis, l'humanisme i els estudis d'escatologia i simbologia política dels segles XV i XVI (amb una atenció especial a l'*Encobert*), i ha dut a terme edicions crítiques dels textos catalans més representatius del Renaixement (com els *Col·loquis de Tortosa* de Cristòfor Despuig).

Una part considerable d'aquesta aportació, la seva “obra dispersa”, acaba de ser aplegada en un sol volum, titulat *Estudis sobre literatura catalana del Renaixement*, en una edició que ha anat a cura de Maria Toldrà, ha prologat el seu deixeble Josep Solervicens i ha publicat Tres i Quatre. El llibre li va ser ofert per l'editor, l'incansable Eliseu Climent, en un concorregut dinar d'aniversari que va tenir lloc a Barcelona el darrer dissabte de març. Sobre la taula, Eulàlia Duran tenia un altre present: la biografia del seu pare, Agustí Duran i Sanpere, que ha escrit amb la seva complicitat Josep M. Muñoz Pujol i que acaba d'editar Proa. Dos llibres, dues passions, que s'erigien en un reconeixement explícit, emocionat, a una carrera professional, però que en cap cas no hi posaven fi. Als setanta anys, alliberada de les classes, Eulàlia Duran encara té molt a dir-nos. Després de tot, ella ha estat l'editora de l'obra completa del pare Batllori i hom té la sospita que compartia amb el savi jesuïta no només l'erudició i la fina ironia, sinó també una determinada *joie de vivre*.

Josep M. Muñoz és historiador i director de “L'Avenç”